

været drevet her i Landet i Aarhundreder og har i hvert Fald i den sidste Menneskealder været drevet i alle Skoler. Der er ingen gaaet ud af den danske Skole uden at have faaet sin grundige Religionsundervisning med eller uden Lærebog, men Resultatet deraf er grumme kummerligt, deri kan jeg være enig med det ærede Medlem. Alt, lige fra Børsjobberierne og Kædehandelen til de desværre mange Børnetyverier, der er fulgt med de senere Spekulationsaar, viser, at Religionsundervisningen i Skolerne i hvert Fald ikke har formaaet at spænde Moralen, ikke har formaaet at skaffe større moralsk Sikkerhed for Folkets Udvikling. Ser man paa den Udvikling, synes jeg, man maa sige, at det er ikke den Slags, vi skal have mere af. Vi har underholdt Religionslærere og Religionsundervisning i Skolen gennem Aarhundreder, vi underholder 1.200 Præster eller saadant noget her i Landet med Statsløn, og Resultatet er, at Moralen er saa slet, som den har vist sig paa Børsen og i Handelen, over det hele, idet enhver har søgt at hugge saa meget som muligt i disse vanskelige Aar. Det synes jeg ikke viser, at vi skal have mere Religionsundervisning, men maaske nok et andet Grundlag for Moral, deri er jeg enig med det ærede Medlem. Religionsundervisningen har vist, i hvilken Retning den gaar, hvor lidt den magter. Jeg tror derfor, det vilde være bedre, om vi fandt et mere menneskekærligt, et mere menneskeligt Grundlag for Undervisningen, der kunde hæve det moralske Jævnmaal i den opvoksende Slægt.

Det ærede 20de Medlem for Hovedstaden, som var Ordfører for det konservative Folkeparti, vilde tilsyneladende gaa med til denne Reform, men da han kom længere hen i sit Foredrag, viste det sig, at han vilde have i hvert Fald den egentlige Skolereform udsat; han kunde nok gaa med til at reformere stykkevis, men den egentlige Reform skulde udsættes, til Nordslesvig var kommet tilbage, og til Stormagterne havde reformeret deres Skolevæsen. Først da kunde det ærede Medlem være med til en virkelig Reform paa dette Omraade. Jeg tror, at hvis man saaledes gemmer til Nat, gemmer man til Kat; det vilde vist blive en meget daarlig,

meget sen og lidet grundig Reform, vi vilde komme til paa den Maade. Det glæder mig selvfølgelig, at det konservative Folkeparti nu paa sine gamle Dage gaar i Kloster og saaledes kaster sig over de religiøse Spørgsmaal, men det bedrøver mig, at det konservative Folkeparti, hvis Medlemmer ude i Landet dog ellers gerne vil være med til at forbedre Skolevæsenet, ikke endnu for Alvor vil være med til at skabe en virkelig god og tidssvarende Folkeskole. Jeg synes, det kunde være paa Tiden ogsaa for det konservative Folkeparti at faa et virkelig godt og sundt Program paa dette Omraade.

Jeg skal da i Modsætning til det ærede Medlem anbefale og ønske, at denne Kommission, som skal nedsættes, maa gøre et stort og frugtbringende Arbejde og hurtigst muligt komme med et brugbart Forslag, som kan gennemføres til Gavn for den danske Folkeskole, en Skole for Folket, men ogsaa en Skole ved Folket.

Formanden: Der er endnu indtegnet 6 Talere. Jeg føler mig forvisset om, at man fra alle Sider kunde ønske at tilendebringe denne Forhandling i Dag. Jeg anmoder derfor de efterfølgende Talere om at medvirke til, at dette maa lykkes.

Vesterager: Jeg skal efterkomme den ærede Formands Henstilling og fatte mig saa kort som muligt. Det var ikke min Tanke, at dette Lovforslag skulde give Anledning til en Generaldebat om Skoleprincipper og Skolespørgsmaal. Men nu er man en Gang kommet ind paa dette Emne, og der er faldet saa mange Udtalelser og stillet saa mange Spørgsmaal, at jeg føler mig forpligtet til ogsaa at tage Ordet og give Svar paa noget af det, der er henvendt til det Parti, jeg har den Ære at tilhøre. Det vigtigste for Lovgivningsmagten i denne Sag er, at de Faktorer, som virkelig er interesserede i Opdragelsesspørgsmaalet, kan komme til at arbejde godt sammen. Hvis Lovgivningsmagten var i Stand til at skabe saadanne Vilkaar, at det kunde lykkes, tror jeg, meget vilde være opnaaet. De vigtigste Faktorer i denne Sag er selvfølgelig Skole og Hjem, og kan det lykkes at faa et godt Samarbejde mellem dem, er vi efter min